

plastic soep: een serieus probleem

De Plastic Soup Foundation (PSF) heeft maar één missie: het stoppen van de verontreiniging van zeeën en oceanen met plastic. Het handige drinkflesje of gratis plastic boodschappentasje belandt te vaak buiten de afvalbak en gaat via het oppervlaktewater naar zee waar het uiteenvalt en verandert in plastic soep. Vissen denken dat het voedsel is en zo komen de toxische stoffen via de voedselketen uiteindelijk weer op ons eigen bordje.

“Iedereen ergert zich eraan en toch gebeurt het”, weet Jacqueline Cramer: “Plastic zwerfafval”. Professor dr. Jacqueline Cramer is voorzitter van de Plastic Soup Foundation (PSF), verbonden aan de Universiteit Utrecht als strategisch adviseur van het Utrecht Sustainability Institute (USI) en hoogleraar duurzaam innoveren en ambassadeur circulaire economie in de metropool regio van Amsterdam. Zij was van 2007 tot 2010 minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. “Als plastic in het water komt, kunnen we het er bij de riviermondingen nog uithalen, maar op zee ben je de grip kwijt”, vertelt Cramer. “Veel afval wordt door de wind meegenomen. Zolang het plastic nog een flesje of een dopje is, zal een vis het niet

opeten. Maar door verweering, zonlicht en golfslag valt het plastic uit elkaar in kleine stukjes. Een deel ervan blijft aan de oppervlakte drijven, een deel drijft eronder en de rest zakt naar de bodem. Al die kleine plastic deeltjes veranderen het zeewater in een plastic soep en door stromingen vormen zich in bepaalde gebieden grote concentraties. Vissen zien het als voed-

sel en uiteindelijk komen de toxische stoffen uit het afval via de vis weer op ons bord.”

Gniffelende reacties

Het Amerikaanse blad Science berekende dat er in 2010 4,8 tot 12,7 miljoen ton plastic in onze zeeën dreef. Walvissen en schildpadden eten helaas heel graag plastic zakjes. “In 2009 vertelde een journaliste, die mij als minister interviewde, over de plastic soep. Ik wist van niets. Ze zei dat het een onbekend probleem is en ik besloot om het onderwerp als minister in Brussel op EU-niveau in de milieuraad in te brengen. Er kwamen gniffelende reacties. Toen ik uitleg gaf over plastic soep oordeelde men dat het werkelijk een serieus probleem is.” Met Plastic Heroes, een initiatief van de verpakkingindustrie in samenwerking met gemeenten, startte de inzameling van plastic afval in ons land. Sindsdien staan er overal oranje verzamelcontainers of halen gemeenten het plastic afval op, zodat het gerecycled kan worden. “Het is belangrijk dat grondstof-

fen, waaronder plastic, zo lang mogelijk behouden blijven in de kringloop. We moeten minder verbranden en meer hernieuwd gebruiken en dat geldt voor alle grondstoffen.”

Plastic in cosmetica

In 2010 gebruikten we 198 plastic draagtasjes per inwoner. In 2025 moeten dat er nog ‘slechts’ 40 per jaar zijn. Vanaf 1 januari 2016 is het voor winkeliers verboden om gratis plastic draagtasjes te geven aan de klant. De overheid neemt dus maatregelen, maar ook de Plastic Soup Foundation zet grote stappen. Cramer: “In cosmetica, zoals scrubs, zitten kleine deeltjes plastic, de zogenaamde microbeads. De PSF voert de actie Beat the microbead. Een aantal fabrikanten, echter nog niet alle, haalt de microbeads al uit hun producten. Je kunt een app downloaden die controleert of een product microbeads bevat. Zo kun je een keuze maken. Heel veel kleding bevat plastic deeltjes, omdat het bestaat uit samengestelde stoffen, zoals nylon, fleec,

acryl. Bij elke wasbeurt spoelen de deeltjes uit en passeren zelfs de rioolwaterzuivering. De PSF zoekt samen met twee grote onderzoeksinstituten in Zuid-Europa naar oplossingen. Dit project, genaamd Mermaids, wordt gefinancierd door de Europese Unie. Daarnaast praten we met de fashion industrie en de Vereniging van Wasmachinefabrikanten over de ontwikkeling van een filter om de deeltjes uit het spoelwater te halen. Trash Hunters, weer een andere campagne van de PSF, brengt het zwerfafval in beeld en onderzoekt van welke fabrikanten de meeste rotzooi afkomt. Ik had niet gedacht dat het allemaal zo snel een vlucht zou nemen. De grootste denkfout die we als mensen maken, is dat een ander ons probleem wel oplost. Dat gebeurt niet. Gooi geen afval op straat, maar in de bak. Vraag in restaurants om kraanwater. Je hebt mooie waterflesjes in de handel, die je telkens opnieuw kunt gebruiken. Zo kun je zelf iets doen.”

Jacqueline Cramer

‘de grootste denkfout die we als mensen maken, is dat een ander ons probleem wel oplost’